

**אוניברסיטת בר-אילן**  
**המחלקה למדע המדינה**

**פרקים בתיאוריה ארגונית:**  
**מערכות השלטון הבלתי פורמאליים ושחיתות בעולם המודרני**

71-905-01

קורס בחירה שנתי (2 ש"ש) – מ.א. - תשס"ז

המרצה: ד"ר זאב חנין

[khaninz@mail.biu.ac.il](mailto:khaninz@mail.biu.ac.il)

שעות קבלה: יום ד', 15.00-16.00, יום ה', 12.00-13.00

תוכן הקורס:

הקורס עוסק בארגונים בלתי פורמאליים - פוליטיים, חברתיים וכלכליים - הפועלים באזורים שונים של העולם המודרני. תשומת הלב העיקרית תינתן למדינות המובילות של העולם השלישי, המערב והמרחב הפוסט סובייטי. במוקד הניתוח: מבניהם ותפקודיהם של קבוצות בלתי פורמאליות בעלות חשיבות שלטונית כגון חמולות, מאפיות, "מועדונים", "socializing groups" לא פורמאליים, שדולות וכו'. הדגש ייעשה לתפקיד של מערכות אלו במנגנון הריאלי של יחסי השלטון והחברה במשטרים הפוליטיים המקומיים. יעד אחר של הקורס הוא ניתוח המערכות הבלתי פורמאליות כצורה ממוסדת של יחסי פטרון - קליינט והן השחיתות כפונקציה של יחסים אלו.

דרישות הקורס

נוכחות בקורס הינה חובה. על הסטודנט להשתתף בדיונים במגוון נושאים שיילמדו בקורס. סטודנטים שיצברו יותר מ-5 מיסורים ללא סיבה מוצדקת לא יורשו להיבחן. מצגת בכיתה בנושא מתוך הרשימה הביבליוגרפית והגשת טקסט של ההרצאה בכתב - 10-15 ע' (20%) מבחן סוף שנה (80%)

חלק א': מבוא

שיעור 1:

תיאוריות ארגוניות

Michael J. Hill, *The Sociology of Public Administration* (London: Wedenfield, etc., 1972), pp. 15-33

**שמוך מדעי המדינה לפי HIL (507856)**

Mary Hatch, *Organization Theory* (Oxford: Oxford Univ. Press, 1997)

**שמוך סוציולוגיה לפי HAT (394319)**

שיעורים 2-3:

מערכות השלטון הבלתי פורמאליים בעולם המודרני: מיון

Michael J. Hill, *The Sociology of Public Administration*, pp. 34-60

**שמוך מדעי המדינה לפי HIL (507856)**

Stuart Clegg, *The Theory of Power and Organizations* (London: Routledge, 1979), pp. 8-18

**303.36 CLE (393614)**

Peter J. Perry, *Political Corruption and Political Geography* (Aldershot, etc.: Ashgate 1997), p.p. 1-12, 19-25, 26-43,

**תדפיס 8355 (509674)**

Vladimir (Ze'ev) Khanin, "Non-Formal Structures of Power (Clans) and Administration Models in the Post-Soviet and Post-Colonial World", in Gammer, M. (ed.) *Community, Identity and State: Comparing Africa, Eurasia, Latin America and the Middle East* (London: Routledge, 2004), pp. 42 – 68

**אין**

Shmuel N. Eisenstadt and Lene Lamarchand, "Introduction", in S.N. Eisenstadt and L. Lamarchand (eds.) *Political Clientelism, Patronage and Development* (London and Beverly Hills) SAGE Publications, 1981), pp. 1-4  
**306.2 POL 1981 (411796)**

שיעור 4 :

מנגנוני השילטון הלא פורמאליים בפוליטיקה וניהול

Michael J. Hill, *The Sociology of Public Administration*, pp. 195-209  
**(507856) HIL שמור מדעי המדינה לפי (507856)**

Alex Kaminski, *An Institutional Theory of Communist Regimes* (San Francisco: ICS Press, 1992)  
**אין**

G. C. S. Benson, *Political Corruption in America* (Lexington, etc. Lexington Books, 1978) pp. 211-238  
**364.13 BEN (64062)**

Henry Minzberg, *Power In and Around Organization* (Englewood Cliffs: Prince Hall, 1983)  
**302.35 MIN (6563)**

שיעורים 5-6 :

המודלים התרבותיים של שלטון ומנהל : מזרח ומערב

Donatella Della Porta, and Alessandro Pizzorno, "The Business Politicians: Reflections from Study of Political Corruption", in Nelken, D. and Levi, M. (eds.). *The Corruption of Politics and the Politics of Corruption* (Oxford: Blackwell Pub.) 1996, p.p. 73-94  
**364.1323 COR 1996 (307937)**

S.J. Kpundeh, *Politics and Corruption in Africa* (Lanham: University Press of America, 1995), pp. 42-59  
**(509520) 8316 תדפיס**

שיעורים 7-8 :

צמרת השלטון, קבוצות האינטרסים וסכסוכים פוליטיים בעולם השלישי - מודלים ממסדיים

Jeremy Boissevain, *Friends of Friends. Networks, Manipulators and Coalitions* (Oxford: Univ. Press, 1974)  
**302 BOI (416809)**

Peter Flynn, "Classes, Clientelism and Coercion", *Journal of Commonwealth and Comparative Politics* (London), 1974, Vol. 12, p.p. 148 – 152  
**(395693) 6093 תדפיס**

חלק ב' : מודלים ממסדיים

שיעור 9-10 :

מערכות שלטון הבלתי פורמאליים

Rene Lemarchand, "Comparative Political Clientelism: Structure, Processes and Optic", in S.N. Eisenstadt and R. Lamarchand, *Political Clientelism, Patronage and Development*, pp. 7-34  
**306.2 POL (411796)**

Oyenri Adedidji, "The Role of Government in Bureaucratic Corruption: The Case of Politicization of Civil Service", *The Quarterly Journal of Administration*, 1991, Vol. 25, No 2, pp. 208-217

**תדפיס 8394 (510872)**

שיעור 11 :

מבנה של השלטון הבלתי פורמאלי : סיעות ויחסי פטרון - קליינט

Vladimir Khanin, "Political Clans and Political Conflicts in Contemporary Kyrgyzstan", in Ro'i, Y. (Ed.) *Democracy and Pluralism in the Muslim Eurasia* (London: Frank Cass, 2004), pp. 215 – 232

**אין**

Rene Lemarchand, 'The Dynamics of Factionalism in Contemporary Africa', in Zaki Ergas (ed.) *The African State in Transition* (L.: Macmillan, 1987), p.p. 149-168

**תדפיס 8317 (509530)**

שיעור 12 :

מבנה של השלטון הבלתי פורמאלי : יחסי פטרון - קליינט ושחיתות

D. Nelken. and M. Levi, 'The Corruption of Politics and the Politics of Corruption: An Overview', *Journal of Law and Society*, 1996, Vol. 23, No 1 (March), pp. 1-17.

**כתב עת בספרית מדעי החברה**

A. Heidenheimer, "Definitions, Concepts and Criteria", in: Gardner, J. A. and Olson, D.J. (eds.) *Theft of the City: Readings in Corruption in Urban America* (London and Bloomington: Indiana University Press) 1974, pp. 16-22

**364.13230973 THE 1974 (394060)**

Mushtaq H Khan, "A Typology of Corrupt Transactions in Developing Countries", *IDS Bulletin*, 1996, Vol. 27, No. 2 pp

**תדפיס 8396 (510877)**

A. Wedeman, "Looters, Rent-Scrapers, and Dividend-Collectors: Corruption and Growth in Zaire, South Korea and the Philippines", *Journal of Developing Areas*, 1997, Vol. 31 (Summer), pp. 457-478

**תדפיס 6018 (395447)**

שיעור 13 :

מערכות השלטון הבלתי פורמאליים והשחיתות: מודלים פוליטיים

Perry, Peter J. *Political Corruption and Political Geography* (Aldershot, etc.: Ashgate) 1997, p.p. 12-19, 70-82, 83-94, 94-117

**תדפיס 8356 (509680)**

Rocca, Jean Luois. "Corruption and its Shadow: An Anthropological View of Corruption in China", *The China Quarterly*, 1992, No 130 (June), pp. 402-416

**תדפיס 6094 (395694)**

Williams, R *Political Corruption in Africa* (Aldershot: Grower Pub Ltd 1978) pp. 11- 30

**320.967 WIL (56333)**

Callahan, William A and McCargo, Duncan, "Vote-Buying in Thailand's Northeast", *Asian Review*, 1996, Vol. 36, No 4, pp. 376-392

**כתב עת אלקטרוני**

שיעור 14 :

מערכות השלטון הבלתי פורמאליים והשחיתות: מודלים מנהליים

Susan Rose-Ackerman, *Corruption and Government: Causes, Consequences, Reforms* (Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1999), pp. 91-119

**364.1323 ROS-ACK (453200)**

J. G. Jabbra, "Bureaucratic Corruption in the Third World: Causes and Remedy", *Indian Journal of Public Administration*, Vol. 22 (October-December 1976),  
**תדפיס 6095 (395695)**

Kim Sung Chul. "Bureaucratic Corruption and Its Social Effect in North Korea", *Asian Review*, 1994, Vol. 6, No 4, pp. 68-87

**נמצא בתוך :**

*Nonviolent Sanctions Seminars Synopses. Center for International Affairs. Harvard University. Fall 1994, pp. 7-14*  
**תדפיס 8466 (516748)**

Oyenrian Adedidji, "The Role of Government in Bureaucratic Corruption: The Case of Polarization of Civil Service", *The Quarterly Journal of Administration*, 1991, Vol. 25, No 2, pp. 208-217  
**תדפיס 8394 (0510872)**

שיעור 15 :

מערכות השלטון הבלתי פורמאליים והשחיתות: מודלים כלכליים  
קונדור, יעקב. משק במחלתת בישראל ובעולם (ת"א, 1992), ע' 32-9, 41-52, 33-41  
**בספריה לכלכלה E 336.2 קונ.מש (226568)**

A. Wedeman, "Looters, Rent-Scrapers, and Dividend-Collectors: Corruption and Growth in Zaire, South Korea and the Philippines", *Journal of Developing Areas*, 1997, Vol. 31 (Summer), pp. 457-478  
**תדפיס 6018 (395447)**

Roy Rathin, "State Failure in India: Political-Fiscal Implications of the Black Economy", *IDS Bulletin*, 1996, Vol. 27, No 2, pp.  
**תדפיס 8393 (510869)**

M.S. Alam, "Some Economic Costs of Corruption in LDCs", *Journal of Development Studies*, 1990, Vol. 27, No 1, pp. 89 - 97  
**כתב עת בספריה לכלכלה**

שיעור 16 :

מערכות השלטון הבלתי פורמאליים והשחיתות: מודלים פוליטיים

Stephen Handelman, *Comrade Criminal: Russia's New Mafia* (New Haven and London: Yale Univ. Press) 1995, pp. 59-73, 93-144, 195-207  
**תדפיס 8358 (509860)**

Jens. A. Wilkinson, "Triangle of Corruption - Politicians, Business and Yakuza in the Sagawa Kyubin Scandal", *AMPO Japan-Asia Quarterly Review*, Vol. 24, No 1, pp. 39-43  
**תדפיס 8411 (511522)**

Susan Rose-Ackerman, "Bribes and Gifts", in Anver Ben-Nun and Louis Putterman, (eds.), *Economics, Values and Orientations* (New York: Cambridge University Press, 1998)  
**בספריה לכלכלה 330 ECO 1998 (454749)**

חלק ג': דוגמאות

שיעור 17 :

השלטון, יחסי פטרון - קליינט ושחיתות במשטרים קומוניסטיים ופוסט קומוניסטיים: הניסיון הרוסי

Rigby, T.H. *Political Elites in the USSR: Central Leaders and local Cadres from Lenin to Gorbachev* (Aldershot: Edward Elgar Pub. Ltd.) 1990, pp  
**אין**

Kaminski, A. *An Institutional Theory of Communist Regimes* (San Francisco: ICS Press 1992, pp. 121-140  
**(510887) 8397 תדפיס**

Holmes, L. *The End of Communist Power: Anti-Corruption Campaigns and Legitimization Crises* (Cambridge: Polity Press 1993), pp. 63-89, 94, 101-102, 157-201  
**(509517) 8315 תדפיס**

Handelman, Stephen. *Comrade Criminal: Russia's New Mafia* (New Haven and London: Yale Univ. Press, 1995), pp. 331-347  
**(509860) 8358 תדפיס**

Gill, Greame J. *The Collapse of Single-Party System* (N.Y., 1994)  
**אין**

*Political Culture and Civil society in Russia and the New States of Eurasia* (N.Y: Columbia Univ. Press) 1995  
**אין**

Kosals, L. and Ryvkina, R. "The Institutionalization of the Shadow Economy: Rules and Roles", 2004

שיעור 18 :

השלטון, יחסי פטרון - קליינט ושחיטות במשטרים פוסט קומוניסטיים : מרכז אסיה

Vladimir Khanin, "Clientelism, Corruption and Struggle for Power in Central Asia: the Case of Kyrgyzstan", in Gammer, M. (ed.). *The Caspian Region: Society, Politics and Development* (London: Frank Cass, 2001)

**אין**

John Anderson, *Religion, State and Politics in the Soviet Union and Successor States* (New York: SUNY Press, 1994)  
**אין**

שיעור 19 :

השלטון, יחסי פטרון - קליינט ושחיטות במזרח התיכון : המערב

Jean-Francois Medard, "Political Clientelism in France: the Center-Periphery Nexus Reexamined", in S.N. Eisenstadt and L. Lamarchand (eds.) *Political Clientelism, Patronage and Development*, pp. 125-172

**306.2 POL 1981 (411796)**

שיעור 20 :

השלטון, יחסי פטרון - קליינט ושחיטות במזרח התיכון : מדינת ישראל וארצות ערב

Menahem Hofnung, 'Political Purse and the Private Campaign: Political Finance in Israel', in Nelken, D. and Levi, M. (eds.). *The Corruption of Politics and the Politics of Corruption* (Oxford: Blackwell Pub.) 1996, p.p. 132-148

**364.1323 COR 1996 (307937)**

Kate Gillespie and Gwenn Okruhik, 'Cleaning-up Corruption in the Middle East', *Middle Eastern Journal*, 1988, Vol. 42, No 1  
**כתב עת בספרית מדעי החברה**

Viktor Kocher, "Arafat's Palestine: Closure, Corruption and Poverty", *Swiss Review of World Affairs*, September 1997, pp. 4-7  
**תדפיס 6020 (395591)**

שיעור 21:

מערכות השלטון הלא פורמציות באפריקה הטרופית

M. Szeftel, "Misunderstanding African Politics: Corruption and the Governance Agenda", *Review of African Political Economy*, 1998, No 76, pp. 221-240  
**תדפיס 6098 (397131)**

S.J. Kpundeh, *Politics and Corruption in Africa* (Lanham: University Press of America, 1995), pp. 42-46, 47-59  
**אין**

Harsh, Earnest "Accumulators and Democrats: Challenging State Corruption in Africa", *Journal of Modern African Studies*, 1993, Vol. 31, No 1, p.p. 31 - 48  
**תדפיס 6019 (395448)**

שיעור 22:

מערכות השלטון הלא פורמאליות בסין

Andrew J. Nathan, "A Factionalism Model for CCP Politics", *China Quarterly*, 1973, No 53 (January-March), pp. 34 – 67  
**תדפיס 8412 (511524)**

Jean Louis Rocca, "Corruption and its Shadow: An Anthropological View of Corruption in China", *The China Quarterly*, 1992, No 130 (June), pp. 402-416  
**תדפיס 6094 (395694)**

Shengming Tang, "From Social Control to Disorganization: Official Corruption in China", *Social and Economic Studies*, 1997, Vol. 46, No 1, pp. 135-147  
**תדפיס 6166 (402962)**

J. Feinerman, "The Give and Take of Central-Local Relations", *The China Business Review*, January-February, 1998, pp. 16- 23  
**תדפיס 6100 (397261)**

שיעור 23:

מערכות השלטון הלא פורמאליות במזרח הרחוק: הניסיון של יפן ודרום קוריאה

Richard H. Mitchell, *Political Bribery in Japan* (Honolulu: University of Hawaii Press) 1996, pp. 1-9, 109-132, 133-158  
**תדפיס 8403 (511014)**

Barbara Wanner, "Financial Scandals Renew Focus on Bureaucratic Power", *JEI Reports*, No 9A (March 6, 1998), pp. 1-12  
**תדפיס 6076 (397262)**

Tat Yan Kong, "Corruption and Institutional Foundations," *IDS Bulletin*, 1996, Vol. 27, No 2, pp.  
**תדפיס 8395 (510875)**